Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

20 юни 2024 година*

„Преюдициално запитване — Защита на безопасността и здравето на работниците — Организация на работното време — Директива 2003/88/ЕО — Член 9, параграф 1, буква а) — Задължение за оценка на здравословното състояние на работниците, които полагат нощен труд — Неизпълнение на това задължение от работодателя — Право на обезщетение — Необходимост да се установи наличието на конкретна вреда“

По дело C-367/23

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Cour de cassation (Касационен съд, Франция) с акт от 7 юни 2023 г., постъпил в Съда на 9 юни 2023 г., в рамките на производство по дело

EA

срещу

Artemis security SAS

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: A. Prechal (докладчик), председател на състава, F. Biltgen, N. Wahl, J. Passer и M. L. Arastey Sahún, съдии,

генерален адвокат: T. Ćapeta,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за EA, от L. Boré и G. Mégret, avocats,

– за Artemis security SAS, от J.-J. Gatineau, avocat,

– за френското правителство, от M. de Lisi, B. Fodda и M. Raux, в качеството на представители,

* Език на производството: френски.

– за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от M. F. Severi, avvocato dello Stato,

– за Европейската комисия, от F. Clotuche-Duvieusart и D. Recchia, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 ноември 2003 година относно някои аспекти на организацията на работното време (ОВ L 299, 2003 г., стр. 9; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 3).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между ЕА и Artemis security SAS (наричано по-нататък „Artemis“) по повод на искане на ЕА за обезщетение поради неизпълнението от Artemis на задълженията на работодателите относно оценката на здравословното състояние на работниците, които полагат нощен труд.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съгласно съображения 5, 7—10 от Директива 2003/88:

„(5) Всички работници трябва да ползват почивка с достатъчна продължителност. […] Работниците в Общността трябва да ползват ежедневни, седмични и годишни почивки с минимална продължителност и почивки по време на работа с достатъчна продължителност. В този смисъл е необходимо да се постави и ограничение на максималната продължителност на седмичното работно време.

[…]

(7) Изследванията показват, че човешкото тяло е по-чувствително през нощта към смущения в околната среда, както и към някои тежки форми на организация на работата, и че дългите периоди на нощен труд могат да са вредни за здравето на работниците и да застрашат безопасността на работното място.

(8) Необходимо е да се ограничи продължителността на нощния труд, включително на извънредния труд, и да се предвиди работодателите, които редовно използват работници, полагащи нощен труд, да предоставят тази информация на вниманието на компетентните органи, ако те го изискват.

(9) Важно е работниците, които полагат нощен труд, да имат право на безплатна оценка на здравословното състояние преди назначаването [си], а след това на редовни интервали, и по възможност да бъдат прехвърляни на подходяща за тях дневна работа, ако имат здравословни проблеми.

(10) Положението на работниците, които полагат нощен труд и работниците на работа на смени изисква равнището на опазване на безопасността и здравето да се привежда в съответствие с естеството на тяхната работа, а организацията и функционирането на службите и средствата за защита и профилактика трябва да бъдат ефикасни“.

4 Член 6 от тази директива, озаглавен „Максимална продължителност на седмично работно време“, гласи:

„Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че при съблюдаване на необходимостта от опазване на безопасността и здравето на работниците:

[…]

б) средното работно време за всеки седемдневен период, включително извънредния труд, не надвишава 48 часа“.

5 Член 8 от посочената директива, озаглавен „Продължителност на нощния труд“, гласи:

„Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че:

а) нормалната продължителност на работното време на работниците, които полагат нощен труд, не надвишав[а] средно осем часа за всеки 24-часов период;

б) работниците, които полагат нощен труд, и чиято работа е свързана с особени рискове или физическо или умствено натоварване, не работят повече от осем часа за всеки период от 24 часа, през който полагат нощен труд.

По смисъла на буква б), работата, която предполага особени рискове или физическо или умствено натоварване се определя от националното законодателство и/или практика, или от колективни трудови договори или споразумения между социалните партньори, като се отчитат специфичното въздействие и рисковете на нощния труд“.

6 Член 9 от същата директива, озаглавен „Оценка на здравословното състояние и прехвърляне на работници, които полагат нощен труд на дневна работа“, предвижда в параграф 1:

„Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че:

а) работниците, които полагат нощен труд, имат право на безплатна здравна оценка преди назначаването [си] и редовно след това;

б) работниците, които полагат нощен труд, и които имат здравословни проблеми, за които е признато, че се дължат на факта, че те полагат нощен труд, по възможност се прехвърлят на подходяща за тях дневна работа“.

Френското право

7 Член L. 3122-11 от Code du travail (Кодекс на труда) гласи:

„Всеки работник, който полага нощен труд, има право на редовно индивидуално наблюдение на здравословното си състояние при условията, определени в член L. 4624-1“.

8 Член L. 4624-1 от този кодекс предвижда:

„В контекста на наблюдението на здравословното състояние на работниците […] всеки работник има право здравословното му състояние да бъде наблюдавано индивидуално от лекар — специалист по трудова медицина, а под негово ръководство — от лекарски асистент […], от лекар-стажант по трудова медицина и от медицинска сестра.

[…]

Всеки работник, който полага нощен труд, има право здравословното му състояние да бъде наблюдавано индивидуално и редовно. Периодичността на това наблюдение се определя от лекаря — специалист по трудова медицина в зависимост от особеностите на заеманата длъжност и характеристиките на работника съгласно условия, определени с декрет на Conseil d’État“.

9 Член R. 3122-11 от посочения кодекс гласи:

„Здравословното състояние на работниците, които полагат нощен труд, се наблюдава по-специално за да може лекарят — специалист по трудова медицина да прецени евентуалните последици от нощния труд за тяхното здраве и безопасност, в това число поради промени в хронобиологичния ритъм, и да отчете потенциалното отражение на този труд върху социалния им живот“.

10 Член L. 4624-11 от Code du travail гласи:

„Информационно-профилактичният преглед, на който работникът има право, е индивидуален. По-специално целта му е:

1° да зададе въпроси на работника/служителя относно здравословното му състояние;

2° да го информира за възможните рискове, на които е изложен на работното си място;

3° да повиши осведомеността му за превантивните мерки, които трябва да се вземат;

4° да определи дали здравословното му състояние или рисковете, на които е изложен, изискват да бъде насочен към лекар — специалист по трудова медицина;

5° да го информира за начина, по който службата наблюдава здравословното му състояние, и за възможността, с която разполага по всяко време, по негово желание да бъде прегледан от лекар — специалист по трудова медицина“.

11 Член L. 4624-18 от този кодекс предвижда:

„Всеки работник, който полага нощен труд […], има право на информационно-профилактичен преглед, проведен от здравен специалист, посочен в член L. 4624—1, първа алинея, преди да бъде назначен на длъжността“.

12 Член R. 3124-15 от посочения кодекс гласи:

„Нарушенията на разпоредбите относно нощния труд по член L. 3122-1—L. 3122-24 […], както и на приетите за прилагането им декрети, се наказват с глобата, предвидена за нарушенията от пета категория, която се налага толкова пъти, колкото са засегнатите от нарушението работници/служители.

„Извършеното повторно нарушение се наказва съгласно членове 132-11 и 132-15 от Code pénal (Наказателен кодекс)“.

13 Член R. 4745-3 от посочения кодекс гласи:

„Нарушенията на разпоредбите относно дейността на лекаря — специалист по трудова медицина по член L. 4624-1, както и тези на приетите за прилагането им декрети, се наказват с глобата, предвидена за нарушения от пета категория“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

14 На 1 април 2017 г. EA е назначен от Artémis като служител в служба за противопожарна безопасност и оказване на първа помощ.

15 На 25 април 2019 г. EA предявява пред Conseil de prud'hommes de Compiène (Трудов съд Компиен, Франция) иск за прекратяване по съдебен ред на трудовия му договор и изплащане на обезщетение за вреди от Artemis. В подкрепа на исканията си EA се позовава, от една страна, на обстоятелството, че трудовият му договор е бил едностранно изменен от Artemis поради преместването му от дневна на нощна работа и от друга страна, на обстоятелството, че не му е било предоставено засиленото медицинско наблюдение, приложимо за нощния труд.

16 На 1 юли 2019 г. EA е уволнен.

17 С решение от 4 декември 2019 г. Conseil de prud'hommes de Compiène (Трудов съд Компиен) отхвърля по-специално искането на EA за обезщетение за вреди. Cour d'appel d'Amiens (Апелативен съд Амиен, Франция), сезиран с жалба срещу това решение, го потвърждава с решение от 2 септември 2021 г. в тази част от диспозитива по съображението, че EA не е доказал наличието и съдържанието на вредите, които твърди, че е претърпял поради липсата на изискваното при нощен труд засилено медицинско наблюдение.

18 В подкрепа на касационната си жалба срещу последното решение пред Cour de cassation (Касационен съд, Франция) EA твърди, че самата констатация за неспазване на защитните разпоредби относно засиленото медицинско наблюдение при нощен труд дава право на

обезщетение на засегнатия работник и че като е отхвърлил искането му за обезщетение, Cour d'appel d'Amiens (Апелативен съд Амиен) е нарушил по-специално член L. 3122–11 от Кодекса на труда във връзка с член 9 от Директива 2003/88.

19 Cour de cassation (Касационен съд), който е запитващата юрисдикция, посочва, че съгласно постоянната съдебна практика наличието на вреда и нейната оценка по принцип е от обхвата на суверенното право на преценка на съда, който се произнася по съществото на спора. Наскоро обаче този съд е постановил, предвид изводите, които според него произтичат от решение от 14 октомври 2010 г., Fuß (C-243/09, EU:C:2010:609), че самата констатация за превишаване на максималната средна продължителност на седмичното работно време, предвидена в член 6, буква б) от Директива 2003/88, дава на работника право на обезщетение, при това с оглед, от една страна, на присъщия на тази разпоредба от правото на Съюза директен ефект и от друга страна, на обстоятелството, че такова превишаване уврежда ipso facto здравето на работника.

20 Тази юрисдикция обаче иска да се установи дали подобен подход следва да се прилага и при нарушение на член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88. В това отношение тя припомня по-специално, че формулировката на въпросната разпоредба, тълкувана в светлината на съображение 9 и 10 от Директивата, изглежда по-малко точна от тази на член 6, буква б) от нея.

21 При тези условия Cour de cassation (Касационен съд) счита, на първо място, че е необходимо да зададе на Съда въпроса дали на член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88 трябва да се признае директен ефект. Всъщност според запитващата юрисдикция, при утвърдителен отговор на Съда тя би могла — като се има предвид, че директивите нямат хоризонтален директен ефект — да се окаже в невъзможност да тълкува членове L. 3122-11, L. 4624-1 и R 4624-18 от Кодекса на труда в съответствие с Директива 2003/88, поради евентуалния contra legem характер на такова тълкуване.

22 На второ място, запитващата юрисдикция счита за необходимо да получи от Съда разяснения по въпроса дали самото неспазване от работодателя на националните мерки, които осигуряват медицинската оценка на полагащите нощен труд работници, предвидена в член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88, само по себе си дава право на обезщетение, без да е необходимо да се доказва наличието на конкретна вреда, настъпила за съответния работник в резултат на това неспазване.

23 При тези условия Cour de cassation (Касационен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Отговаря ли член 9, параграф 1, буква а) от Директива [2003/88] на условията, за да породи директен ефект и работникът да се позове на него в спор, който го засяга?

2) Трябва ли член 9, параграф 1, буква а) от Директива [2003/88] да се тълкува в смисъл, че не допуска национално законодателство или практики, съгласно които при нарушение на разпоредбите, приети за въвеждане на необходимите мерки за безплатна оценка на здравословното състояние на работника, правото му на обезщетение зависи от доказването на вредите, които биха произтекли от това неизпълнение?“.

По преюдициалните въпроси

По втория въпрос

24 С втория си въпрос, който следва да се разгледа на първо място, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, съгласно която при неизпълнение от работодателя на националните разпоредби за прилагане на посочената разпоредба от правото на Съюза — предвиждащи, че работниците, които полагат нощен труд, имат право на безплатна здравна оценка преди назначаването си и редовно след това — съответният полагащ нощен труд работник има право да получи обезщетение за това неизпълнение, при условие че представи доказателство за причинените му от неизпълнението вреди.

25 В това отношение е важно да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика, когато в правото на Съюза няма правила в съответната област, по силата на принципа на процесуалната автономия във вътрешния правен ред на всяка държава членка трябва да се уредят процесуалните правила на съдебните производства, предназначени да гарантират зачитането на правата на правните субекти, при условие обаче тези правила да не са по-неблагоприятни при обхванатите от правото на Съюза положения, от правилата, които уреждат подобни вътрешноправни положения (принцип на равностойност), и да не правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правото на Съюза (принцип на ефективност) (вж. в този смисъл решение от 4 май 2023 г., Österreichische Post (Нематериални вреди, свързани с обработването на лични данни), C-300/21, EU:C:2023:370, т. 53 и цитираната съдебна практика).

26 Както обаче Съдът вече е отбелязал, Директива 2003/88 не съдържа разпоредби относно приложимите санкции при неизпълнение на предвидените в нея минимални изисквания и не предписва особени правила относно поправянето на вредата, която евентуално е претърпяна от работниците в резултат на такова неизпълнение (решение от 25 ноември 2010 г., Fuß, C-429/09, EU:C:2010:717, т. 44).

27 Следователно, когато в правото на Съюза няма разпоредби, които да определят правилата относно евентуалното обезщетение, което може да претендира работник, назначен да полага нощен труд, ако неговият работодател не изпълни националните правила за медицинската оценка, предвидена при назначаване на такава работа, с които се прилага член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88, във вътрешния правен ред на всяка държава членка трябва да се определят правилата за съдебните искове, предназначени да гарантират зачитането на правата, които правните субекти черпят от тази разпоредба, и по-конкретно условията, при които такъв работник може да получи от работодателя обезщетение за посоченото неизпълнение, при условие че са спазени принципите на равностойност и ефективност (вж. в този смисъл решение от 4 май 2023 г., Österreichische Post (Нематериални вреди, свързани с обработването на лични данни), C-300/21, EU:C:2023:370, т. 54 и цитираната съдебна практика).

28 Що се отнася до принципа на равностойност, в настоящото производство Съдът не разполага с данни, които да породят съмнения относно съответствието с този принцип на разглежданата в главното производство правна уредба, доколкото последната обвързва правото на евентуално обезщетение на работника, който полага нощен труд, със

задължението му да установи наличието на вредата, претърпяна поради неизпълнение на националните разпоредби за прилагане на член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88.

29 Що се отнася до принципа на ефективност, в крайна сметка запитващата юрисдикция, която единствена е компетентна да прецени фактите по делото, ще трябва да определи дали предвидените във вътрешното право правила за евентуално признаване на такова право на обезщетение, и по-конкретно националната норма относно доказването на претърпяната вреда, посочена в предходната точка, не прави практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88 (вж. в този смисъл решение от 4 май 2023 г., Österreichische Post (Нематериални вреди, свързани с обработването на лични данни), C-300/21, EU:C:2023:370, т. 56 и цитираната съдебна практика).

30 Всъщност е важно да се припомни, че член 267 ДФЕС не оправомощава Съда да прилага нормите на правото на Съюза към конкретен случай, а само да се произнася по тълкуването на Договорите и на актовете на институциите на Европейския съюз. Въпреки това съгласно постоянната съдебна практика Съдът може в рамките на съдебното сътрудничество, въведено с член 267 ДФЕС, и въз основа на материалите по делото, да предостави на националната юрисдикция насоките за тълкуване на правото на Съюза, които могат да ѝ бъдат полезни, когато преценява действието на една или друга от неговите разпоредби (вж. в този смисъл решение от 11 май 2023 г., Inspecția Judiciară, C-817/21, EU:C:2023:391, т. 58 и цитираната съдебна практика).

31 В случая най-напред следва да се отбележи, че ако работодател не изпълни задълженията си за оценка на здравословното състояние на полагащите нощен труд работници, които задължения са предвидени в член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88 и видно от възпроизведените в точки 7—10 от настоящото решение разпоредби на Кодекса на труда, са транспонирани във вътрешното право, съответният работник трябва да може да изисква от работодателя да изпълни посочените задължения, като евентуално се обърне към компетентния национален орган, който контролира спазването на въпросните задължения или при необходимост, като предяви иск за правилното им изпълнение пред компетентните съдилища в съответствие с изискванията, произтичащи от член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз. Така упражняването на правото на ефективна съдебна защита, което последната разпоредба гарантира на всеки, чиито права, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, може да допринесе за осигуряване на ефективността на правото, което има полагащият нощен труд работник, да бъде оценено здравословното му състояние, съгласно член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88.

32 По-нататък, допринася за осигуряването на такава ефективност и фактът, че ако работодателят не изпълни задълженията, предвидени в член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88, полагащият нощен труд работник може да получи достатъчно обезщетение, в смисъл че то трябва да позволи пълното поправяне на вредите, действително претърпени вследствие на това неизпълнение (вж. в този смисъл решения от 13 юли 2006 г., Manfredi и др., C-295/04—C-298/04, EU:C:2006:461, т. 95, и от 14 септември 2023 г., TGSS (Отказ на добавка за майчинство), C-113/22, EU:C:2023:665, т. 50 и цитираната съдебна практика).

33 Всъщност правото на работника да иска обезщетение за вреди засилва по-специално оперативния характер на правилата за защита, предвидени в член 9, параграф 1, буква а), и може да възпре повторното извършване на неправомерни действия (вж. по аналогия решение от 4 май 2023 г., Österreichische Post (Нематериални вреди, свързани с обработването на лични данни), C-300/21, EU:C:2023:370, т. 40). Плащането в полза на увреденото лице на обезщетение, което покрива изцяло претърпяната вреда, съгласно определени от държавите членки правила, може да гарантира, че подобна вреда ще бъде реално поправена или възстановена с възпиращо и пропорционално действие (вж. в този смисъл решение от 14 септември 2023 г., TGSS (Отказ на добавка за майчинство), C-113/22, EU:C:2023:665, т. 51 и цитираната съдебна практика).

34 За сметка на това трябва да се припомни, че правото на Съюза не е пречка за националните съдилища да следят за това защитата на правата, гарантирани от правния ред на Съюза, да не води до неоснователно обогатяване на правоимащите (вж. в този смисъл решение от 13 юли 2006 г., Manfredi и др., C-295/04—C-298/04, EU:C:2006:461, т. 94 и цитираната съдебна практика).

35 Така, като се има предвид компенсаторната функция на правото на обезщетение в настоящия случай, предвидено в приложимото национално право, следва да се приеме, че пълното поправяне на действително претърпените вреди е достатъчно за описаните в точка 33 от настоящото решение цели, без да се необходимо от работодателя да се изисква плащането на наказателно обезщетение (вж. в този смисъл решения от 17 декември 2015 г., Arjona Camacho, C-407/14, EU:C:2015:831, т. 37, и от 4 май 2023 г., Österreichische Post (Нематериални вреди, свързани с обработването на лични данни), C-300/21, EU:C:2023:370, т. 58).

36 Накрая, във връзка с последното следва да се отбележи, че както е видно от точки 12 и 13 от настоящото решение и както подчертават френското и италианското правителство, а също и Европейската комисия, приложимото национално право съдържа специфични правила, които позволяват налагането на глоби при неизпълнение от работодателя на националните разпоредби, които транспонират член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88. Тези специфични правила на свой ред допринасят да се осигури ефективността на правото, което има полагащият нощен труд работник, да бъде оценено здравословното му състояние, съгласно посочената разпоредба. Такива правила, които имат предимно наказателна цел, от своя страна не зависят от наличието на вреда. Така, макар такива наказателни правила и правилата, уреждащи договорната или квазиделиктната отговорност, като разглежданите в главното производство, да се допълват, тъй като и двете насърчават спазването на посочената разпоредба от правото на Съюза, те все пак имат съвсем различни функции (вж. в този смисъл решение от 4 май 2023 г., Österreichische Post (Нематериални вреди, свързани с обработването на лични данни), C-300/21, EU:C:2023:370, т. 40).

37 С оглед на изложеното по-горе и при условие че запитващата юрисдикция не установи друго, национална правна уредба като разглежданата в главното производство видимо не е в състояние да засегне ефективността на правата, произтичащи от член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88.

38 Несъмнено, както припомня запитващата юрисдикция, в точка 54 от решение от 14 октомври 2010 г., Fuß (C-243/09, EU:C:2010:609), Съдът е приел, че с оглед на преследваната от Директива 2003/88 цел да гарантира безопасността и здравето на

работниците, предвиждайки достатъчно време за почивка, законодателят на Съюза счита, че доколкото лишава работника от такава почивка, превишаването на предвидената в член 6, буква б) от тази директива максимална средна продължителност на седмичното работно време само по себе си му причинява вреда, тъй като по този начин се засягат безопасността и здравето му. В това отношение в точка 59 от решение от 25 ноември 2010 г., Fuß (C-429/09, EU:C:2010:717), Съдът по същия начин е отбелязал претърпяната от работника вреда, изразяваща се в загуба на време за почивка, с което той е щял да разполага, ако е била спазена предвидената в тази разпоредба максимална продължителност на седмичното работно време.

39 Тези съображения обаче не могат да се приложат към задълженията за медицинско наблюдение, предвидени в член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88.

40 Всъщност, докато съображение 5 от Директива 2003/88 гласи, че всички работници „трябва да ползват почивка с достатъчна продължителност“, а в съображения 7 и 8 от тази директива се подчертава по-специално, че „[и]зследванията показват[…], че дългите периоди на нощен труд могат да са вредни за здравето на работниците“ и „[е н]еобходимо […] да се ограничи продължителността на нощния труд“, съображение 9 от същата директива от своя страна посочва, че „[е в]ажно […]“ работниците, които полагат нощен труд, да имат право на „безплатна оценка на здравословното състояние“ преди назначаването си, а след това на редовни интервали, и „по възможност“ да бъдат прехвърляни на подходяща за тях дневна работа, „ако имат здравословни проблеми“.

41 Следователно, както правилно изтъква Комисията, целта на мерките за оценка на здравословното състояние, въведени с член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88, с оглед на по-натоварващия характер на нощния труд и на свързаните с него специфични рискове за здравето, се състои в това да се гарантира, че работникът е и остава годен да полага такъв труд, своевременно да се диагностицира евентуално заболяване, да се осигури лечението му и да се предотврати развитието му, по-специално като улесни прехвърлянето на работника на дневна работа.

42 Следователно, за разлика от изискванията относно продължителността на работното време, произтичащи от член 6, буква б) и член 8 от Директива 2003/88, чието неспазване само по себе си причинява вреда на съответния работник — при положение че така здравето му се уврежда, защото е лишен от времето за почивка, което той е трябвало да ползва, или защото е заставен да полага твърде много часове нощен труд — липсата на медицински преглед, който трябва да предхожда назначаването на нощна работа, и на редовно медицинско наблюдение след това назначаване, предвидени в член 9, параграф 1, буква а) от тази директива, не води непременно до увреждане на здравето на съответния работник, нито, при това положение, до вреда за него, която да бъде поправена. Всъщност евентуалното настъпване на такава вреда зависи по-специално от индивидуалното здравословно състояние на всеки работник и от конкретната промяна на това състояние. В това отношение следва и да се припомни, както Съдът вече е отбелязал, че извършваните през нощта задачи могат да са различно трудни и различно стресиращи (решение от 24 февруари 2022 г., Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“, C-262/20, EU:C:2022:117, т. 52).

43 Предвид всичко изложено по-горе, на втория въпрос следва да се отговори, че член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба, съгласно която при неизпълнение от работодателя на

националните разпоредби за прилагане на посочената разпоредба от правото на Съюза — предвиждащи, че работниците, които полагат нощен труд, имат право на безплатна здравна оценка преди назначаването си и редовно след това — съответният полагащ нощен труд работник има право да получи обезщетение за това неизпълнение, при условие че представи доказателство за причинените му от неизпълнението вреди.

По първия въпрос

44 Предвид отговора на втория въпрос и при липсата на явно противоречие между член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88 и националната правна уредба, приложима в контекста на спора по главното производство, първият въпрос не следва да се разглежда.

По съдебните разноски

45 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

Член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 ноември 2003 година относно някои аспекти на организацията на работното време

трябва да се тълкува в смисъл, че

допуска национална правна уредба, съгласно която при неизпълнение от работодателя на националните разпоредби за прилагане на посочената разпоредба от правото на Съюза — предвиждащи, че работниците, които полагат нощен труд, имат право на безплатна здравна оценка преди назначаването си и редовно след това — съответният полагащ нощен труд работник има право да получи обезщетение за това неизпълнение, при условие че представи доказателство за причинените му от неизпълнението вреди.

Подписи